

Er is in de loop der jaren heel wat geschreven over onze prachtige ronde- en platbodemjachten en hun bouwers. Daarbij komt ook af en toe de naam van de scheepswerf Lantinga uit IJlst aan de orde. Tot nu toe is er niet zoveel bekend over deze werf. Alleen mr Th. Huitema geeft in zijn bekende boek 'Ronde- en Platbodemjachten' enige informatie over de werf en haar eigenaren. In watersportbladen als De Waterkampioen en De Golfslag is wel eens iets gepubliceerd. Omdat de geschiedenis van de stad IJlst mij van jongsaf bezig houdt en boeit en omdat ik op Uilenburg, vlak bij de werf, geboren en getogen ben, heb ik de geschiedenis ervan bestudeerd en wil ik in dit artikel graag iets vertellen over de werf en over de Lantinga's die bijna 110 jaar schepen in IJlst hebben gebouwd. Graag spreek ik mijn dank uit tegenover allen die mij hebben geholpen bij het verzamelen van de gegevens, waarop dit artikel is gebaseerd.

DE LANTINGA'S

In de doop- en trouwboeken in het Rijksarchief Friesland te Leeuwarden komen wij de naam Lantinga voor het eerst tegen in het jaar 1791. De boeken verschaffen ons de volgende gegevens:

Wolvega 1791: 'Den 18e November is met attestatie van Oudemarkt tot ons gekomen Lolke Lantinga, Schoolmeester en Kerkdienaar te Wolvega, met attestatie naar IJlst vertrokken 28-2-1809'. Op 16 augustus 1807 trouwt hij te Wolvega na 3 proclamaties met Jantjen Ottes Colée.

In IJlst was eind 1808 een vacature voor een schoolmeester, koster en

organist. De Stads- en Dorpskroniek van dr Wumkes geeft aan dat het jaar daarvoor op 1 februari 1808 werd aanbesteed het afbreken der oude school te IJlst en het bouwen van een nieuwe.

Kennelijk wilde men dat de nieuwe meester een goed schoolgebouw tot zijn beschikking kreeg. Er werd, om in de vacature te voorzien, een advertentie in de Leeuwarder Courant geplaatst en Lolke Lantinga was één van de sollicitanten. Hij werd benoemd, volgens een beroepsbrief van 23-1-1809 (1. De brief bevat onder andere de volgende gegevens:

'Baljuw benevens het Gemeente Bestuur van IJlst doen weten dat wij in aanmerking nemende de bekwamheden van den Eersamen Lolke Lantinga tans Schoolonderwijzer te Wolvega hem hebben aangesteld tot Schoolonderwijzer in de eerste School binnen deze Stad'.

In enkele artikelen worden de

schooltijden, het klokluiden en de betaling van schoolpenningen geregeld. Ook moet Lantinga het orgel in de kerk bedienen en er zijn bepalingen opgenomen over het Kostenambt. Verder moet hij nog de stouwen van de kerk invorderen en de Kerksteeg schoonhouden. Een schoolmeester moest in die tijd wel van alle markten thuis zijn. De hier bedoelde kerk is de Mauritiuskerk die op het huidige kerkhof stond en in 1828/'29 is afgebroken. (2)

De brief is ondertekend door: W.J. Oppedijk (Baljuw) en W.S. van der Leij (secretaris), alsmede door Dirk H. Faber en Broer Wijbes, namens de Hervormde Kerkvoogdij.

Op 12 februari 1809 schrijft de nieuw benoemde onderwijzer een brief terug. (3)

Hij deelt hierin mede dat hij de beroepsbrief wél heeft ontvangen en dat hij zich aan de Schoolopziener zal adresseren. Op 26 februari wil hij nog graag het Heilig Avondmaal vieren in Wolvega en hij zal dan de 27ste, 28ste of 29ste februari naar IJlst komen. Ook verzoekt hij of men vanuit IJlst een schip naar Wolvega wil sturen voor de verhuizing.

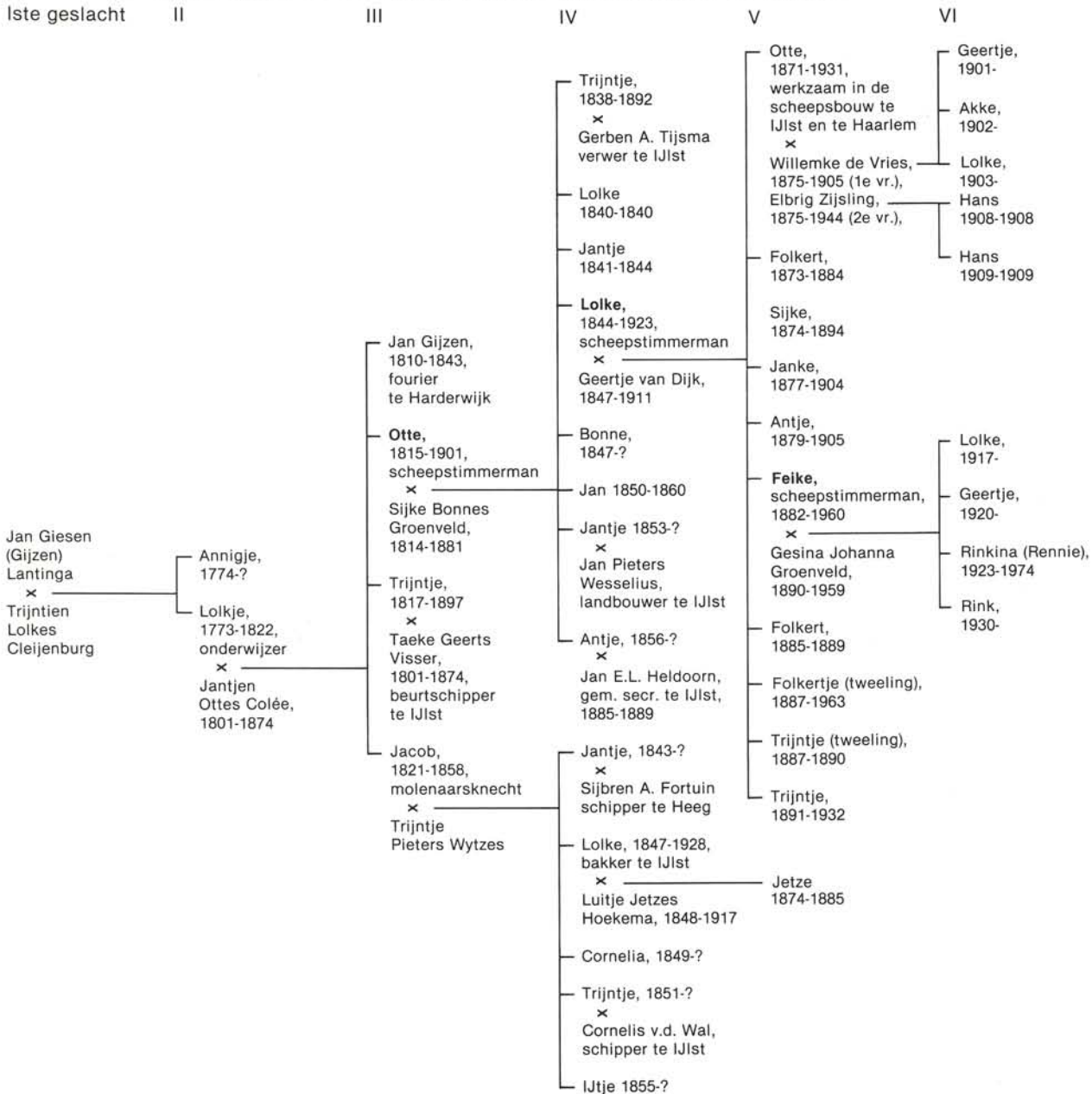
Zijn attestatie uit Wolvega wordt op 28 april 1809 te IJlst ontvangen. We lezen verder nog in de doop- en trouwboeken van de Hervormde Gemeente te IJlst dat in 1810, de 13de april op belijdenis des geloofs is aangenomen Jantjen Ottes Colée, huisvrouw van Lolke Lantinga.

Door deze benoeming kwam Lolke Lantinga in IJlst op het 'Súdein' te wonen. Het schoolhuis stond op de plaats waar nu het pand Galamgracht 92 staat (hoek Kerkhofsteeg); het was eigendom van de Hervormde Kerkvoogdij (4. Achter dit huis was de school die na de Tweede Wereldoorlog is afgebroken. In de volksmond heette dit gebouwtje 'de âld skoalle'.

Lolke Lantinga (IJlst 1844-1923).

Stamboom van de Lantinga's voorzover zij in de Gemeente IJlst zijn geboren of overleden:

In het jaar 1812 neemt de vader van Lolke in Weststellingwerf (gemeente Noordwolde), de naam Lantinga aan 5):

'Jan Giesen Lantinga, wonende te Steggerda, heeft dezelve verklaard dat hij aanneemt de naam van 'Lantinga' als familienaam'.

Hij heeft een dochter (Annijge, oud 37 jaar) en een zoon (Lolke, oud 38 jaar en wonende te IJlst).

Er zijn overigens nog zeven personen die in Weststellingwerf de naam Lantinga aannemen; tot op heden komt de naam in deze gemeente voor.

Bij de volkstelling van 31 mei 1947 kwam de naam Lantinga in 20 Friese Gemeenten voor, in totaal 98 maal (6.

Lolke Lantinga en Jantjen Ottés Collée krijgen vier kinderen:

Jan Gijzen, geboren op 27-12-1810 te IJlst.

Hij wordt fourier bij de 1ste Divisie van de Landmacht te Harderwijk en overlijdt aldaar op 4-3-1843 ongehuwd.

Otte, geboren op 19-2-1815 te IJlst, overleden op 17-12-1901, oud 86 jaar. Scheepstimmerman te IJlst, gehuwd op 19-11-1837 te IJlst met Sijke Bonnes Groenveld, geboren te IJlst 31-7-1814 en overleden op 27-2-1881 aldaar.

Trijntje, geboren op 12-10-1817 te IJlst, overleden in 1847 te Irnsum. In 1839 gehuwd met Taeke Geerts Visser, beurtschipper te IJlst.

Jacob, geboren op 8-1-1821 te IJlst, overleden op 22-3-1858 aldaar. Gehuwd in 1842 met Trijntje Pieters Wijtzes, dochter van Pieter Wijtzes, mastmaker te IJlst. In de huwelijksacte wordt zijn beroep genoemd: houtzaagmolenaarsknecht.

Lolke Lantinga overlijdt in 1822. De overlijdensacte vermeldt de volgende gegevens:

'Overleden op 26-7-1822 te IJlst in

huis nr 128 Lolke Lantinga van bedrijf schoolonderwijzer, geboren te Oudemarkt, oud 49 jaar. Gehuwd met Jantje Ottés Collée, zoon van Jan Gijzen en Trijntje Lolkes'.

In de Stads- en Dorpskroniek van dr G.A. Wumkes lezen we enige tijd na de dood van Lantinga:

'27 jan 1824. Door het overlijden van L. Lantinga en het pensioen van A.J. Lap vaceert de onderwijzerspost aan de beide openbare scholen te IJlst, die nu tot één worden gecombineerd met 120 leerlingen, die 44 ct per kwartaal betalen, tractement van den nieuwen onderwijzer f 468,— en de schoolpenningen, met verplichting een ondermeester van den derden rang ten zijnen koste te houden'.

De tweede zoon van de IJlster schoolmeester, *Otte Lolkes Lantinga* (1815-1901), is de grondlegger van de bekende scheepswerf Lantinga te IJlst. Hij komt als jongeman in opleiding bij Cornelis Luitzen Nijdam, scheepstimmerman te IJlst. Op 19-11-1837 huwt hij met Sijke Bonnes Groenveld. Het echtpaar krijgt acht kinderen waarvan er enkele jong overlijden. In 1848 koopt Otte de werf op Uilenburg van de familie Nijdam. Feike Lantinga (1882-1960) zegt in het Nieuwsblad van Friesland (7 het volgende over zijn grootvader Otte: 'En secuur dat die ouwe man was. . . Alles schreef hij op, tot in de kleinste bijzonderheden werd alles over de gebouwde schepen opgetekend en hij illustreerde zijn verslagen met kritische opmerkingen aan zijn eigen adres!'

Helaas zijn de door hem bijgehouden werfboeken verloren gegaan en kunnen we over hem geen nadere bijzonderheden mededelen.

De oudste zoon, *Lolke Lantinga* (geboren 9-5-1844 te IJlst, overleden op 8-7-1923 aldaar), komt bij vader Otte op de werf. Op 22-5-1870 huwt hij te

IJlst met Geertje Folkerts van Dijk (geboren 1-2-1847, overleden op 13-2-1911).

Er worden uit hun huwelijk tien kinderen geboren; daarvan overlijden ook weer enkele op jonge leeftijd. In 1876 neemt Lolke de werf van zijn vader over.

Doordat er enige kladwerfboeken bewaard zijn gebleven weten we van ongeveer 1904 tot 1922 welke schepen hij gebouwd heeft. Hierover straks meer.

Onder zijn leiding kwam de werf tot grote bloei. Het personeel bestond soms wel uit vijf à zes man en enkele leerlingen. In IJlst weet men nu nog van hem te vertellen dat hij een uitstekend 'boechbrânder' was.

Feike Lantinga, geboren te IJlst 25-2-1882, overleden 17-2-1960 te Drachten, is de laatste scheepsbouwer uit de familie. Tot zijn 18de jaar heeft hij voortgezet onderwijs genoten. De

Feike Lantinga (IJlst 1882-Drachten 1960)

zeevaartschool was zijn doel, maar z'n ouders konden geen geschikte (Christelijke) school voor hem vinden. Zodoende kwam Feike in de scheepsbouw terecht. Eerst heeft hij in 'Holland' bij verschillende bedrijven gewerkt om ervaring op te doen. Hij huwde in 1917 met Gesina Johanna Groenveld (geboren 17-5-1890 te IJlst, overleden 28-10-1959 te Drachten).

In 1918 nam Feike de zaak van zijn vader Lolke over. Iemand die, vooral de eerste jaren na de overname, vaak een handje hielp was de heer Sint Simons van der Werf. Van der Werf (1867-1959) was afkomstig uit Britswerd, waar zijn vader op 'Kromwâl' een werf had. Hij was aanvankelijk

slechts naar IJlst gekomen om er de ijzeren scheepsbouw te leren op de werf van Croles (later Zwolsman) maar is er blijven wonen. Voor de Tweede Wereldoorlog werkte er meestal een knecht op de werf, een van deze knechten was de heer Gerrit van der Horst. Na 1945 werkte Lantinga vaak alleen met af en toe een handlanger of leerling.

Feike Lantinga was evenals zijn vader een bekwaam zeiler. Eens heeft hij helemaal alleen een schip van IJlst via Lemmer, naar Amsterdam gebracht.

Het echtpaar kreeg 4 kinderen: *Lolke*, geboren 1917 te IJlst, leraar te Drachten (gepensioneerd); *Geertje*, geboren in 1920 te IJlst; *Rinkina (Rennie)*, geboren in 1923 te IJlst, overleden 1974. *Rink*, geboren in 1930 te IJlst, bakker te Tijnje.

De zonen van Feike Lantinga hebben dus een ander beroep gekozen dan

hun vader. De heer Lolke Lantinga uit Drachten vertelde mij dat zijn vader er ook nooit op had aangedrongen hem op te volgen. Zag hij de toekomst van de houten schepen niet meer zitten toen er steeds meer ijzeren schepen werden gebouwd?

In 1959 verhuisden Feike Lantinga en zijn vrouw naar Drachten; beide overleden daar. Ze werden te IJlst begraven. Het huis en de timmerschuur werden verkocht.

II Huis- en sloopstimmerschuur

Het huis en de sloopstimmerschuur, waar de Lantinga's woonden en werkten, staan op Uilenburg 18 en 16 te IJlst.

Blijkens twee gevelstenen is het huis gebouwd in 1779. Uit archiefonderzoek is gebleken dat naar alle waarschijnlijkheid Rijkel (of Riekel) Pieters Dikland het huis heeft laten bouwen. Helaas ontbreken uit die tijd de IJlster Proclamatieboeken, waarin zijn opgenomen de uittreksels van koopakten van onroerende goederen. Wel kunnen we meer gegevens over de twee panden vinden in de kohieren van vroegere belastingen.

Het huis staat in de Reëlkohieren (8 van 1779 te boek onder nr 192. Eigenares is dan Pieter Wijtzes Weduwe. De Speciekohieren (9 van 1779 vermelden dat Rijkel Pieters in dat jaar één schoorsteen heeft afgebroken, een helft heeft aangemaakt en dat hij 14 koeien bezit en 1 paard. De Reëlkohieren van 1780 geven aan dat Rijkel Dikland twee huizen in eigendom heeft onder de nummers 191 en 192. Het eerste huis is 'ledig en vervallen', het wordt afgebroken en in 1786 laat Rijkel op die plaats een 'Loots' bouwen. Het andere pand (nr 192) is het in 1779 gebouwde huis. De IJlster Floreenkohieren (10 geven aan: '1778, no 225, Walle Wijtses

De loods, v.l.n.r. Siep Hoomans, Gerrit Couperus, Bouke Feilstra, daarachter Gerrit van der Horst, Feike Lantinga, Sybren Okkes van der Wal, Andries Krijtenburg, Lies Canrinus.

IJlst eind 19de eeuw. Op de voorgrond het werfsterrein van Lantinga met voor de wal een praam. Op de achtergrond links de werf van Croles.

Bootsma. Weegens een Huijs op Uilenburg. Bruijker Wijtse Gerbens, belast met drie stuijvers en acht penningen Floreen'.

'1788, no 225, Walle Wijtses, nu Rijkel Pieters (Dikland). Een Huijsinge op Uilenburg, bruijker nu de Eigenaar'.

In deze Floreenkohieren kunnen we nagaan dat dit huis na Rijkel P. Dikland wordt bewoond door zijn dochter Ringjen, daarna door Cornelis L. Nijdam, vervolgens door diens weduwe en in 1850 door Otte Lolkes Lantinga.

Rijkel Pieters (of Pijtters) Dikland huwde na 3 proclamatiën op 2-5-1779

te IJlst met Geeske Jacobs (11. In 1784, zo lezen we in de doopboeken van de Hervormde Gemeente, is 'den 1e Dec op belijdenis zijns geloofs gedoopt Rijkel Pijtters oud 29 jaar en 1 week, zijnde van de fijne Mennoniten tot ons gekomen'. Het echtpaar kreeg een dochter, Ringjen. Op 10 oktober 1790 werd zij gedoopt, oud 9 jaar en 7 maanden (12).

Bij de volkstelling van 1796 was Diklands beroep dat van 'Coopman in booter'. In de volkstelling van 1812 lezen we van Rijkel Pieters onder 'observatiën', dat hij een zwak gestel had.

Zijn tweede vrouw was Grietje Wiebes Keikes. Riekel Pieters overleed te IJlst als 'rentenier' op 27 december 1812, oud 58 jaar.

In 1819 werd door Ringjen Rijkles Dikland bij notaris Mr J.J. Wiersma te Sneek een testament opgemaakt.

Als beroep gaf ze op: 'winkelierske'. Tot algemene legatarissen werden benoemd Cornelis Luitzens Nijdam met zijn vrouw IJtje Wijtses Hoekstra, zij was een nicht van Ringjen Dikland. De stiefmoeder van Ringjen, Grietje Wijbes Keikes, werd echter ook niet vergeten. Zij mocht in het huis blijven wonen en ontving een uitkering van twee gulden per week.

Na het overlijden van Ringjen Rijkles Dikland op 23-3-1825 ging Cornelis Nijdam, sloopstimmerman te IJlst, en zijn vrouw het huis bewonen. Cornelis overleed te IJlst op 13-4-1836, oud 62 jaar.

In een verkoopacte uit 1839 (13 wordt gesproken over 'een hechte en voor weinig jaren nieuw gebouwde timmerschuur'. We mogen aannemen dat dit niet de 'Loots' uit 1786 is en

dat Cornelis L. Nijdam deze schuur naast het huis heeft laten bouwen. Over de helling, die voor de werf lag, kan het volgende worden medege-deeld.

In een inventaris, opgemaakt op 18-1-1839 13) ten overstaan van notaris A.W. Nauta vinden we in artikel 6, Titels en papieren, de vermelding van een akte, 'waarbij aan wijlen Cornelis L. Nijdam o.a. is gelegateerd een *Huizing en Scheepstimmerhelling* te IJlst'. Artikel 7, Vastigheid, geeft aan: 'Eene *Huizing* en Erve met daarnaast staande *Scheepstimmerschuur* en *Helling*, cum annexis staande en gelegen op Uilenburg te IJlst en aldaar geteekend wijk A, nrs 251 en 252'. Mogelijk bestond de *helling* reeds voor dat de familie Nijdam zich hier vestigde.

Het ging blijkbaar niet zo goed met de zaken van de Nijdams. Eerder genoemde inventaris, na de dood van Cornelis Luitzens opgemaakt, geeft het volgende resultaat: 'Bedragende de *nadeelige* staat in voege voor-

schreven alzo te samen de som van fl. 2289,97'. Op 5-2-1839 werden huis en scheepstimmerschuur provisioneel verkocht. (13)

In een 'Request' van de Nijdams aan de Arrondissements-Rechtbank te Sneek, om hun aandelen te doen verkopen, lezen we: 'Dat overigens deze verkoop te meer noodzakelijk is tot voldoening der schulden waarmee deze boedel is bezwaard.'

Op 19-2-1839 volgt de finale verkoop ten overstaan van notaris Abraham Waslander Nauta te IJlst. Koper voor f 1633,27 was Sijbe Cornelis Nijdam (oud 22 jaar), die reeds voor 1/12 gedeelte eigenaar was. Sijbe Nijdam was gehuwd met Fokjen Bonnes Groenveld, een zuster van de vrouw van Otte L. Lantinga, Sijke Bonnes Groenveld.

Het is bekend dat Otte Lantinga zijn opleiding kreeg op de scheepswerf van de Nijdams.

Op 14-3-1848 verkoopt Sijbe Corn. Nijdam het huis en de Scheepstimmerschuur (14).

Het huis wordt door Rijkelt Sijmens Buitenhoff, landeigenaar te IJlst, ingezet op f 881,—. De timmerschuur wordt ingezet door Jelle Jelles Cro-

les, scheepstimmerman te IJlst, op f 500,75. Ten overstaan van notaris Abr. W. Nauta vindt de finale verkoop plaats op 28-3-1848. In de eerste ronde worden de percelen niet verhoogd. Na samenvoeging verhoogt Otte L. Lantinga, scheepstimmerman te IJlst, het bod van f 1381,75 met één gulden. Bij verdere oproeping verhoogt de heer Jan Lolles Steensma, Genees-, Heel- en Vroedmeester te IJlst, het bedrag met vijftig gulden. Otte had kennelijk zijn zinnen op het bedrijf gezet en verhoogt het bod nog eens met vijftig centen. Hij is daarmee de hoogste bieder en koper van het huis en de schuur van zijn zwager Sijbe Corn. Nijdam voor f 1433,25.

Op 22-3-1876 verkoopt Otte Lantinga het huis en de timmerschuur aan zijn zoon Lolke na onderling overleg voor de som van f 3200,— (15). Als de verkoopacte bij notaris Abr. W. Nauta te IJlst wordt getekend is dit bedrag reeds betaald. In 1918 neemt de dan 36-jarige Feike Lantinga het bedrijf van zijn vader over.

Ten overstaan van notaris W. Wierda te IJlst vindt op 23-11-1923 de 'scheiding van de nalatenschappen' plaats. Huizinge, erf en timmerschuur, inclusief hout en gereedschappen, worden geschat op f 6500,—; voor dat bedrag worden de vastigheden, groot 10 are en 80 ca toegewezen aan Feike Lantinga.

De akte is getekend door:

1. Otte Lantinga, werkmeester te Schoten bij Haarlem;
2. Feike Lantinga, scheepsbouwer te IJlst;
3. Folkertje Lantinga, zonder beroep te IJlst;
4. Trijntje Lantinga, zonder beroep te IJlst.

Het huis wordt in 1959 verkocht aan de heer Jisk Meijer die het thans nog bewoont.

Aannemersbedrijf De Boer van Hin-

Ids Wiersma - Tekening van de scheepswerf en woning van de familie Lantinga, circa 1919.

deloopen koopt de schuur, die dan meteen een flinke opknapbeurt krijgt. De helling wordt overgebracht naar de IJlster jachtwerf 'De Uitkijk' van W.J. van der Velde, waar hij nog vele jaren dienst doet, maar in de zeventiger jaren wordt gesloopt. De timmerschuur wordt later verkocht aan de heer D.W. Kapelle die een jachtverhuur-bedrijf, genaamd 'De Buizerd', exploiteert.

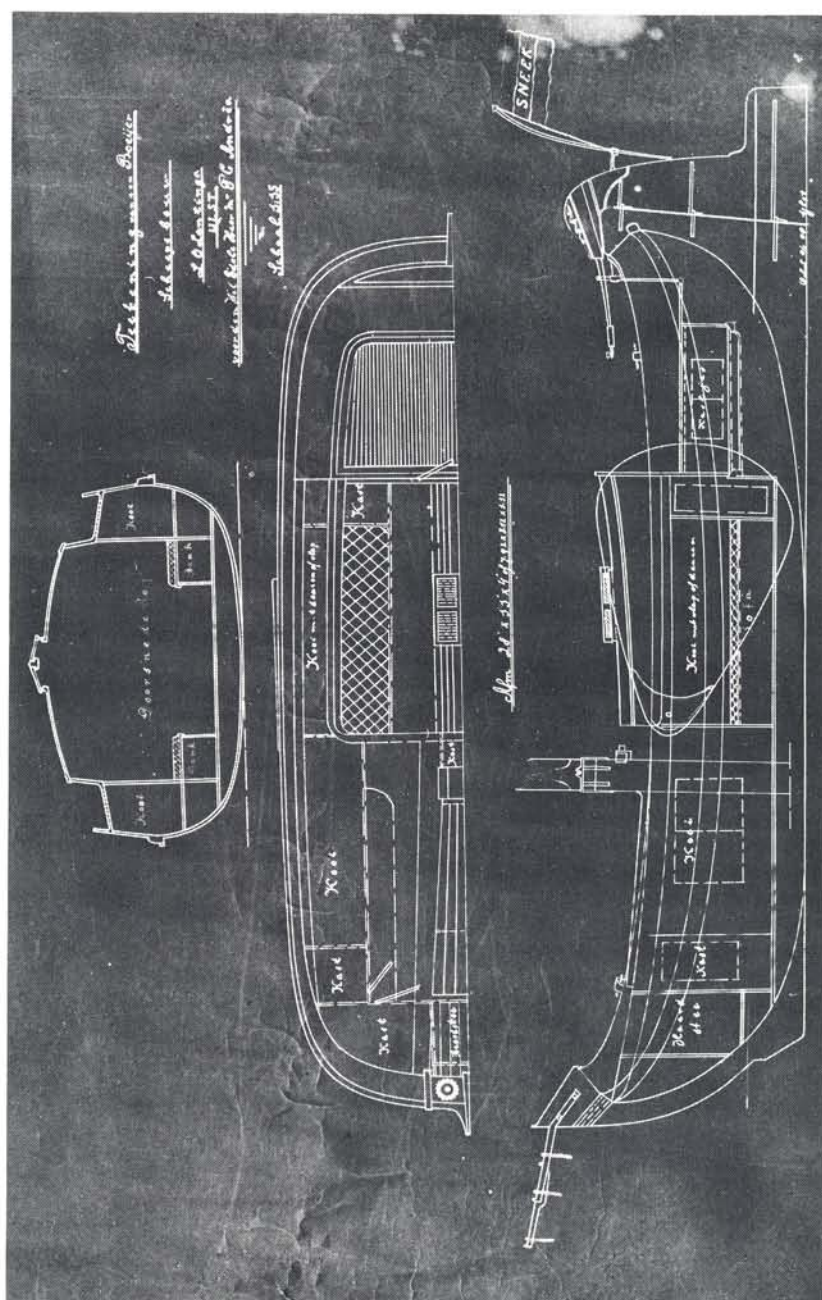
In 1973 koopt de heer J. Feenstra de schuur en vestigt er een bedrijf dat gespecialiseerd is in scheepsbetimmeringen. Zo is tot op heden dit pand in de sfeer van de scheepsbouw gebleven.

III De schepen

Het vrachtvervoer vond vroeger, vooral in een waterrijke provincie als Friesland, veelal plaats per schip. Dat betekent dat er ook scheepswerven moesten zijn waar deze schepen gebouwd konden worden.

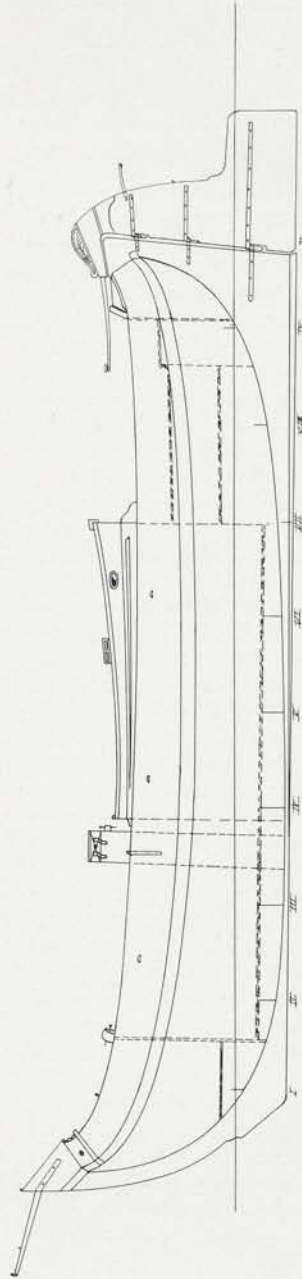
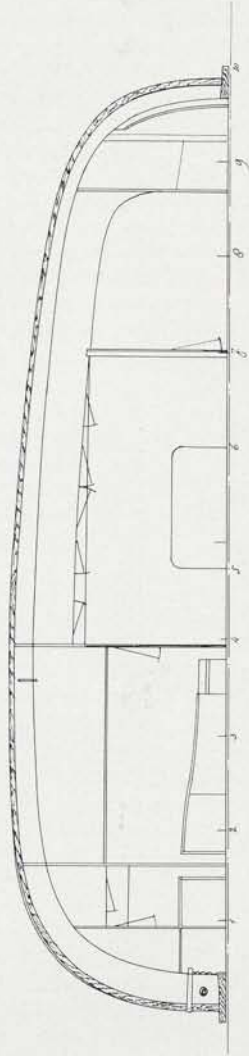
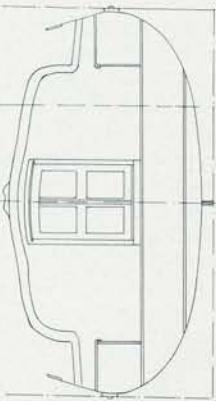
In de stad IJlst vond vanouds veel scheepsbouw plaats (16. Reeds op een kaart van IJlst uit 1616 van Nicolaas Geelkercken zien we op Uilenburg 'Die Nieuwe Stats(scheeps)timmerwerffen.' In de Stads- en Dorpskroniek van dr G.A. Wumkes deel I lezen we het volgende bericht:

'30-1-1747. De scheepsbouw van smakken, jachten, schuiten, pramen en andere vaartuigen is te IJlst meer bloeiend dan in eenige Friesche stad. Elken dag het gansche jaar door, wordt één afgeleverd.' In 1854 zijn te IJlst 6 scheepstimmerwerffen, waar 56 personen werkzaam zijn. Er worden in dat jaar 23 grote en 103

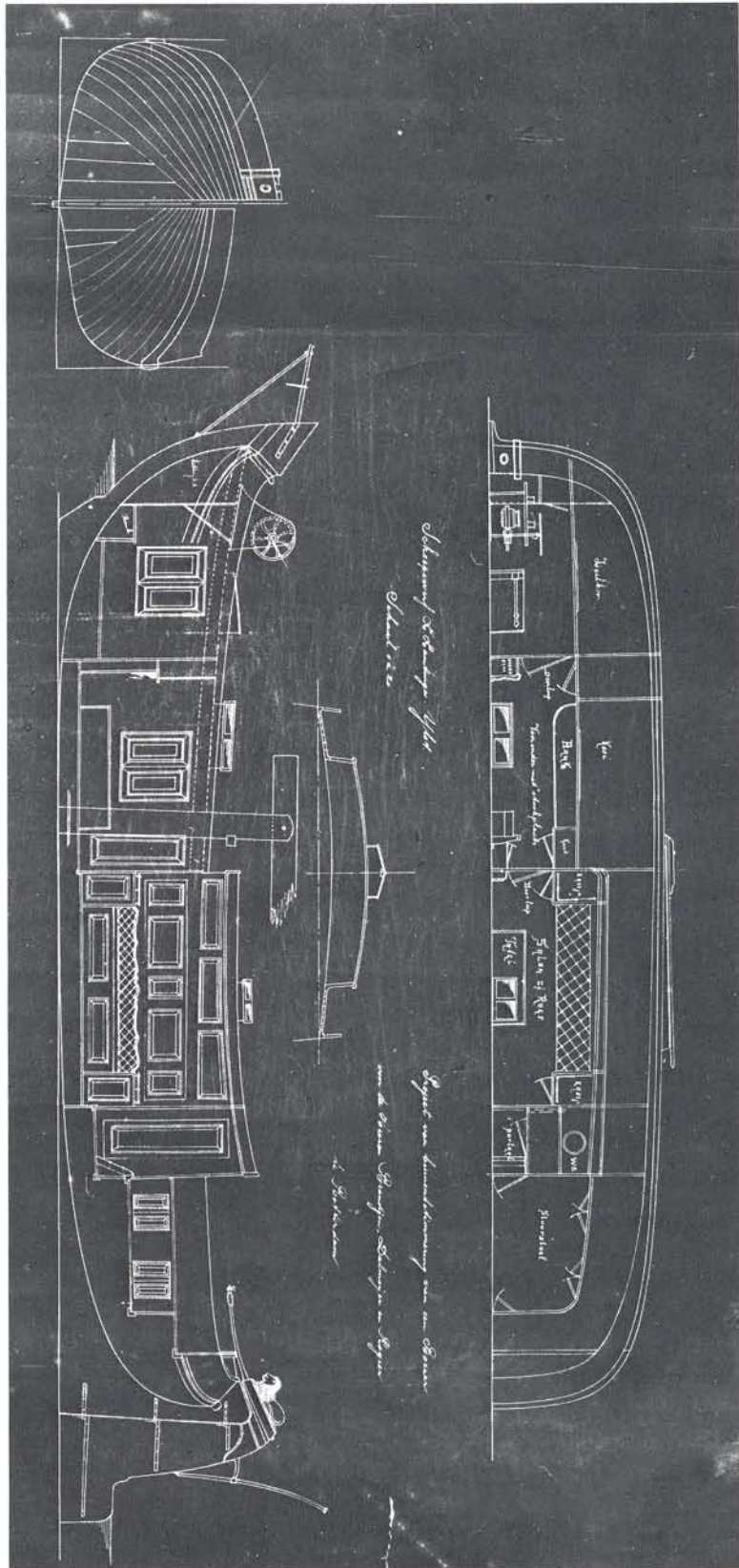

Blauwdruk van de bouwtekening van de boeier Mimi, in 1908 gebouwd voor mr P.C. Andreae.

L. O. LANTINGA
Scheepswerf
IJLST

◀ Bouwtekening van een boeier, circa 1900.

▶ 'Project van binnenbetimmering van een Boeier/voor de Heeren Brandjen, Dalmeier en Rogier/te Rotterdam'. Blauwdruk van 1907.

De boeier *Catharina*, later *Agnesje*, in 1904 gebouwd voor Jonkheer H. van Smi-
nia, in aanbouw op de helling.

De boeier *Catharina* loopt van stapel, 1904.

kleinere vaartuigen gebouwd (17).
Eén van die werven was die van Otte L. Lantinga.

Omdat bij een grote schoonmaak omstreeks 1920 de werfboeken zijn opgeruimd (verbrand) weten we niet welke schepen door Otte Lantinga gebouwd zijn. Uit de notariële archieven is ons wel bekend dat hij een aantal schepen verhuurde, deze werden veelal op de eigen werf vervaardigd. In de periode van 1810 tot ± 1860 werden te IJlst tientallen schepen verhuurd. Dit geschiedde niet alleen door sloopstimmerlieden maar ook wel door houtkopers, boeren, timmerlui of arbeiders.

Zo bijvoorbeeld op 26 februari 1830 (18):

Huurcontract tussen Cornelis Luits Nijdam (de leermeester van Otte Lantinga), sloopstimmerman te IJlst, gelastigde van L. Wildschut te Amsterdam en Thijmen Jarigs Nooitgedagt, schipper te IJlst en huurder voor de tijd van 17 jaren van een over-

dekt kofschip 'het Fortuin' voor een bedrag van f 500,—.

Thijmen Jarigs Nooitgedagt huwde op 28-2-1830 in IJlst met Jeltje Alles Fortuin, vandaar misschien de naam van het schip.

Wat de Lantinga's aangaat vonden wij in de Nieuwe Notariële archieven de volgende overeenkomsten:

— 1845, 26 mei bij notaris Abr.W. Nauta te IJlst (volgnr 34):

Huurcontract voor 7 jaren tussen Otte Lolkes Lantinga, sloopstimmerman te IJlst en Hendrik Jitzes Wouda, koopman in tuinzaden te Sneek, betreffende een overdekt gewegerd kofschepsje genaamd 'den Handel' voor een jaarlijkse huursom van f 100,— buiten de lasten.

— 1845, 16 september (volgnr 48):

Huurcontract voor 2 jaren tussen Otte L. Lantinga sloopstimmerman te IJlst, verhuurder, en Anne Melles Rauwerda, schipper te Rauwerd, huurder van een overdekte praam, genaamd 'de Jonge Jan', voor eene jaarlijkse huursom van f 100,— buiten de lasten.

— 1847, 26 februari (volgnr 10):

Huurcontract voor 10 jaren tussen Otte L. Lantinga en Jan en Melis Walles Oppedijk, houtkopers te IJlst

enerzijds en IJpe Tijmens Nooitgedagt, schipper aldaar, anderzijds betreffende een overdekte praam 'de Jonge Sjoerd'. Jaarlijks de eerste negen jaar voor f 50,— en het laatste jaar f 35,— buiten de lasten.

— 1850, 20 februari (volgnr 9):

Huurcontract voor vijf jaar tussen Willem H. Ringnalda, burgemeester en houtkoper te IJlst en Otte L. Lantinga sloopstimmerman aldaar ter ene zijde (zij waren burenen), en Pieter Sijtzes Buma, schipper te IJlst ter andere zijde betreffende een overdekt gewegerd schuitje genaamd 'de Goede Verwachting'. Huur per jaar f 92,— buiten de lasten.

— 1851, 10 februari (volgnr 9):

Huurcontract tussen O.L. Lantinga sloopstimmerman te IJlst en Klaas Jans Folbeda schipper te Kimswerd huurder van een overdekte praam 'de Jonge Jan' voor drie jaar. Huursom buiten de lasten f 219,75.

— 1879, 4 maart bij Notaris Gerardus Benthem Reddingius te IJlst. Huurcontract tussen Otte L. Lantinga, sloopstimmerbaas te IJlst ver-

De boeier Agnesje, ex-Catharina, in 1939 op de helling vóór het transport naar Turkije.

IJlst rond 1925. Rechts de werf van Lantinga. Voor de wal en op de helling een praam.

huurder en Siemen Sjoerds Heslinga, winkelier en potschipper te IJlst, huurder van een overdekt onbeweerd potscheepje genaamde 'de Vier Gebroeders' voor de tijd van negen jaar.

Van de door Lolke Ottes Lantinga gebouwde schepen weten we gelukkig iets meer.

Mr Huitema noemt in zijn boek 'Ronde- en Platbodemjachten' enige boeiers, gebouwd door F. Lantinga IJlst (moet zijn L. Lantinga). We nemen ze hier over en voegen enige gegevens toe.

– 1895, Rana, OC 1, lengte 8.05 meter, breedte 3.10. De schepenlijst van de Stichting Stamboek Ronde- en Platbodem van 1969 geeft aan als eigenaar G. Popma te Oppenhuizen.

– 1904, Catharina, later Agnesje. Lengte 10.54 meter, breedte 3.94. In 1904 gebouwd voor jhr A. van Smyrna. In 1939 wordt de Catharina verkocht naar Smyrna in Turkije (119). Vanaf 1953 was zij in Engeland als

opleidingsschip van het Finchley Sea Cadet Corps.

De heer H. de Ruig uit Amsterdam trof het schip in Engeland sterk verwaarloosd aan. Dankzij vooral zijn bemoeienissen is de boeier in 1979 naar Nederland gekomen en ligt thans te Workum bij de werf van Roelof van der Werff te wachten op een grote opknappbeurt.

– 1907, Admiraal de Ruyter, later Mercator, 22 ton, lengte 11.66, breedte 3.90 meter. Ondermeer was Jhr H.W. Stoop eigenaar tot 1918.

– 1908, Vrouwe Johanna, ex Mimi, lengte 9 meter, breedte 3.20 meter. Gebouwd voor mr P.C. Andreae uit Sneek. De schepenlijst van 1969 geeft aan als eigenaar dr J.W. Bos te Overveen, hij liet het schip geheel restaureren.

De boeiers van Lantinga zijn, aldus mr Huitema, zonder uitzondering stoere schepen, ze behoren veelal tot de grotere boeiers. In eerder genoemd boek deelt de heer Zaal, die een botenverhuurbedrijf aan de Kralingse plas had, mee dat hij in 1914 wel 40 tjotters van Lantinga in bedrijf had. Ook wordt hier nog melding gemaakt van het Jachtregister van de A.N.W.B., 1925. Hierin zijn 6 boeiers

en 34 jachten en tjotters van Lantinga opgenomen.

De schepen die bestemd waren voor opdrachtgevers uit 'Holland' werden meestal in Lemmer aan de nieuwe eigenaren overgedragen. In hotel De Wildeman aldaar werd dan afgerekend. Maar het gebeurde ook wel dat de 'nieuwkoop' thuis of naar een bepaalde plaats werd gebracht. Dat blijkt bijvoorbeeld uit een brief van Bonne O. Lantinga, geboren te IJlst in 1847, later wonende te Warga.

'IJlst 1887 – Piet van Dijk (stuurman), Lolke O. Lantinga (scheepsbouwer), Bonne O. Lantinga, Otte L. Lantinga en Theunis Bakker (knecht) zijn te samen den 12 Mei 1887 des 's morgens te halfacht met de nieuwe boeier voor den Heer Pot te Vlaardingen van IJlst gevaren, te halfnegen Woudsend gepasseerd, door Sloten gevaren en te 10 uur door Tacoziyl in Zee gegaan. Marken gepasseerd en half zes in de Oranje sluizen geschut en half zeven te

Amsterdam aan de steiger bij het Badhuis. De wind was bijzonder gunstig, mooie koelte en mooi weer. Te Amsterdam gelooed in het Volkskoffiehuis de Hoop, de Ruiterkade. Des Zondagsmorgens 6 uur per Spoor van Amsterdam gegaan over Enkhuizen-Staveren tot Leeuwarden. Het kaartje van Amsterdam tot Leeuwarden kost f 3,35.'

In verband met onze naspeuringen naar de schepen van Lantinga werd ook een bezoek gebracht aan de heer Lolke Lantinga te Drachten, zoon van Feike Lantinga. Daar werden ons enige foto's ter hand gesteld maar ook zes kladwerfboeken van circa 1904 tot 1922 alsmede een aantal losse aantekeningen.

Het zal duidelijk zijn dat dit een grote verrassing was, temeer daar in de spaarzame berichten over de werf altijd gesteld was dat alle werfboeken verdwenen waren.

Wij zijn de heer Lantinga zeer erkentelijk voor het feit dat wij deze aantekeningen mochten overnemen. De werfboeken en de aantekeningen zijn volgens de heer Lantinga gemaakt door zijn grootvader Lolke. De waardevolle gegevens uit de boeken zijn een goede bron voor een uitgebreider onderzoek. Misschien kan aan de hand van de bestekken worden nagegaan of meerdere schepen ook kunnen worden aangemerkt als zogenaamde IJlsterboot (20).

Het is waarschijnlijk dat enkele bladzijden uit de boeken ontbreken, maar de notities geven toch een goed overzicht hoeveel en welke schepen er zoal op de werf werden gebouwd. In bijlage I is de inhoud van de zes werfboeken opgenomen. Omdat van sommige boeken een aantal bladzijden los was bijgevoegd kan de hier gegeven volgorde iets afwijken van de oorspronkelijke. Het gaat om de beschrijving van maar liefst 370

schepen. De verdeling van dit aantal schepen is, in benamingen door de werfbaas zelf gebruikt, als volgt:

visschersboot(je)	140
zeevisschersboot	1
vischaak	4
vischpunter	1
boot(je)	54
roeiboort(je)	6
boere(melk)boot(je)	16
schippersbootje	9
bootje of tjottertje	1
wildschietboot(je)	5
zeilboot of jacht(je)	4
roei-, zeilboot(je)	12
zeilboot(je)	77
zeiljacht(je)	10
open jacht	1
jacht of tjotter	1
tjotter(tje)	6
sloep(je)	13
roeisloep	1
zeilschouw	1
schip	1
praam	2
(plezier)boeier	4
totaal	370

De 'beschrijvingen' bevatten in het algemeen de maten van het nieuwe schip, gegevens over materialen en toebehoren, tijdstip van levering en de prijs. In enkele gevallen zijn interessante gegevens toegevoegd:

Inruil van 'het oude boot'-was mogelijk, evenals koop op afbetaling.

Soms spreekt de liefde voor het vak uit de aantekeningen:

'Een klein nieuw mooi tjottertje gemaakt voor den Heer H.C. Lefering te Buiksloot (1906)'.

'Een klein mooi sloepje gemaakt voor Pieter Visser IJlst (1913)'.

'Een knap 14½ vts bootje gemaakt voor B. Haagsma, Heidenschap (1921)'.

Als een schip van bepaalde afmetingen goed voldeed werden hiervan

soms meerdere exemplaren besteld: 'Sept 1910. Een nieuw visschersboot gemaakt voor Dam, Nijezijl, is in alles vrij gelijk als het visschersboot van Harmen v.d. Meulen te IJlst'.

'27 Juny 1911. Heden een nieuw visschersboot aangenomen te maken voor de zoon van A. Vogelzang te Laaxum, moet zijn zoals het boot in 1907 gemaakt voor Auke Boersma'.

'11 Oct 1911. Tjotter voor den Heer Christijn A'dam, moet in alles gelijk zijn aan welke ik in Oct geleverd heb aan de Heer Hendriks te R'dam'.

Het opgeven van een bepaalde maat kon ook op de volgende manier: Visschersboot voor M. Zwerwer Zuidlaren (1910).

'Zoo wat 21 duim hol op de vloering, voorend wat kort en lang ruim, naar een *touwtje* in zijn brief . . .'

Als de nieuwe boot de eigenaar niet beviel werd er een andere gebouwd. Men stelde blijkbaar veel prijs op tevreden klanten:

'1904. Een 15 vts visschersboot met de boegen alleen in 't ruim doorgezaagd om 't scheuren, was alzo de Vries (Warns F.B.) niet naar 't zin. Daarom bovengenoemd boot er voor in de plaats gemaakt'.

'1913. Een 15 vts visschersboot gemaakt, was bestemd voor Dam, Nijezijl, maar was even te wijd. Nu verkocht naar Leiden, met roer en zwaarden, rijmen en kloet en mast, spriet en een zeiltje, zamen voor f 100,—.

In 1922 werd een visschersboot gemaakt voor R. Visser te Leeuwarden, maar de koop ging niet door omdat de opdrachtgever overleed:

't is 16½ vt lang, met roer en zwaarden, nu is 't te koop'.

Verreweg de meeste schepen die werden gebouwd waren beroepsvaartuigen. Dat zal ongetwijfeld één van de redenen geweest zijn, dat sommige opdrachtgevers hun schip

zo snel mogelijk gereed wilden hebben.

'1907, 25 Mei. Groot zeilboot voor Kuiper Workum, moet op het aller spoedigst klaar'.

'1906, 16 April. Naar Franeker besteld door schipper J. v.d. Akker te Workum een 15 vts visschersboot, zoo spoedig als 't kan klaar'.

Tussen de losse aantekeningen bevindt zich een brief die aldus eindigt: 'N.B. Met een veertien dagen klaar? Wij hebben er groot behoefte aan. Groetend, Douwe Visser Dedgum.'

Om een indruk te geven van de aard van de aantekeningen volgt hier als eerste het bestek van de boeier Mimi, later Vrouwe Johanna genaamd: '1908. Maten van de nieuwe Boeijer van den Heer Mr P.C. Andreae te Sneek. De lengte over stevens is 8 meter, voorstevens valt op 6 voet lengte geheel van boven van de punt af. 18½ duim. De agterstevens valt op zijn geheel lengte 6 duim of ½ voet. De boeijer boeit hoog voor van af de onderkant van de kiel 6 voet. Achter idem 4 vt en 11 duim is wijd over de neergangen binnen uit de stevens gemeten 7 voet van daar voor 8 voet. Agter 6 voet en 10 duim.

Kant over de neergangen en in de midden 7 duim op de enden 8 duim. De vlakpunten zijn hoog van onder kant van de kiel voor 4 voet en 3 duim en: agter 3½ voet.

De vaarstevens is hoog regt op gemeten van onderkant kiel schraag 8½ voet. De agterstevens dito 6 voet 2 duim voor breed bezijden mantje 13½ duim, agter breed bij de steven 10 duim. De voorend is lang schraag 10½ voet, de roef is lang boven 8 vt 5 duim, de stuurstoel is lang van af agterkant steven tegen roefschod schr 8 voet ingang roef hoog ruim 4 voet. Bollestal balk hoog boven kant boven 't kolswijn 20 duim. Rijswarings hoog boven de legwaring voor 9 duim

De boeier Mimi van mr P.C. Andreae omstreeks 1925 op het Pikmeer.

agter 19 duim, alles te zamen breed boven het berkhout breed zonder sponning 6 duim. koker hoog boven scheerstok 26½ duim, banken in de stuurstoel hoog 18½ dm en breed 17½ dm.

Warings wijd voor 18 duim, agter 17 duim, band hoog boven 't dek 10 duim. Zwaarden lang bijna 9 voet en breed 5½ voet. Met de neergang boeg of oord zijn er 7 boegen aan de steven, de koker is wijd 10¼ duim'. Feike Lantinga vertelde in 1956 het volgende over dit schip: 'Mr Andreae eiste een zwaar gebouwd schip (berghouten zijn bijzonder zwaar) daarom was het niet één van de

mooiste boeiers, die door ons gebouwd is' (21).

In het jaar 1905 werd o.a. de volgende notitie gemaakt:

'Een wildschieder bootje gemaakt, besteld door de Rijksveldwachter A. Bangma te Grouw, lang 4.30 meter wijd binnenwerk 1.22 meter en hol met lat op 't buizel 0-45 meter met roer en zwaarden, geen roeiwerk en geen rijmen prijs 70 gld, flink batje voorin.

Even later nog een vrij gelijk bootje gemaakt voor Halbertsma te Grouw zonder roer en zonder zwaarden ook geen rijmen prijs 64 gld.'

En tenslotte een willekeurige 'boot' uit 1920:

'Een nieuw visschersboot te maken voor Sjoerd Hofstra, visscherman te Sneek, moet lang zijn 17 voet, voor- end ruim 6 voet en de vlap 3 duim

langer. Bun lang 4½ vt. ruim lang tussen mastbanken en bun 6½ voet. hol op vloering 2 vt. en 2 dm. wijd binnenwerk 5½ voet. Koper in de zijden, lange smalle zwaarden. Prijs f 225,— het oude boot gesteld op 80 gulden dat de man er meer voor koopt zamen deelen - roeidollen er bij'.

Tot zover de aantekeningen van Lolke Ottes Lantinga. Hij overleed op 8-7-1923 te IJlst en werd aldaar begraven.

Copieën van zijn zes werfboeken en van de losse aantekeningen zijn thans aanwezig in het Fries Scheepvaart Museum te Sneek. Daar zijn ook twee scheepstekeningen bewaard, namelijk van de Mimi uit 1908 en van een niet nader te identificeren boeier.

Van Feike Lantinga is bekend dat hij nooit iets opschreef. Alleen in de periode van 1918, toen hij de leiding van de werf overnam, tot en met 1922, weten we middels de door zijn vader gemaakte aantekeningen welke schepen hij heeft vervaardigd. Nadien zijn er dan ook geen cijfers bekend van het aantal door hem gebouwde schepen.

Wel is bekend welke soort schepen hij bouwde. Dat waren onder andere boeiers (kleiner dan die van zijn vader Lolke), Friese jachten, tjotters, 'wyldsijtterkes', visbootjes, schouwen, roeiboten voor de boeren en een aantal houten motorjachten.

De hierbij gepubliceerde foto is genomen omstreeks 1930. Het schip, genaamd Wetterfortier, werd omstreeks 1927 gebouwd voor de heer Jentje Nooitgedagt, schaatsenfabrikant uit IJlst. Volgens zijn zoon, de heer Jan Jentjes Nooitgedagt, had Feike Lantinga deze schepen zelf ontworpen.

De Wetterfortier was 10 meter lang en 2.50 meter breed. De laatst beken-

De Wetterfortier, rond 1927 gebouwd voor Jentje Nooitgedagt, die met zijn tweede vrouw Janke Wiersma bij het stuurrad staat afgebeeld.

de eigenaar is de familie Jans, Hotel Jans, te Rijs in Gaasterland.

In 1954 beëindigde Feike Lantinga zijn laatste 'grote' opdracht. Het was het friese jacht Bestevaer (lengte 5.45 meter), dat gebouwd werd voor de heer A. Schermer uit Arnhem. Dit schip is thans eigendom van de heer H. Pels uit Velp. 22)

Bij de beroepsvissers waren de boten van de Lantinga's ook gewild. De heer Joh. Molenaar uit IJlst vertelde mij hierover de volgende anekdote: 'Een IJlster visser, IJsbrand (Brand) Zandstra genaamd, had een nieuwe boot in Heeg gekocht. Op zekere morgen voeren hij en zijn concurrent Anne de Haas gelijktijdig vanuit IJlst de Geeuw op, richting Sneek, om hun netten en dobbers te plaatsen. De beide vissers roeiden zo snel mogelijk om het eerst bij de beste plekjes

te zijn. De Haas won de strijd en liet Zandstra achter zich. Toen deze zag dat hij verloren had schreeuwde hij: 't Is mis bliksem, ik hie in boat van Feike hawwe moatten!'

De oud-IJlster de heer Gerrit van der Horst, nu woonachtig te Veenendaal, kon ook veel interessante informatie geven. Hij heeft drie verschillende periodes op de werf gewerkt. Hier volgt zijn verhaal, dat hij in een brief vastlegde:

'Ik kan mij de oude Lolke Lantinga

Advertentie - Leeuwarder Nieuwsblad 1939.

BOOT- en JACHTWERF F. LANTINGA

Opper. 1835. IJLST. Opper. 1835.

Speciaal TJOPPERS, BOEIERS
en VISSCHERSVAARTUIGEN
Nieuwbouw en Reparatie.

Attest.

Ondergetekende verklaart ten behoeve van Gerrit van der Horst wonende te IJlst Fr dat genoemd persoon gedurende drie perioden te weten van 1 Oct '26 - Oct '27, van 20 Feb '33 - Nov '33 en van Okt '30 - Oct '31 hi hem is werkzaam geweest als scheepsattemmeeman en zich in dien tijd heeft doen kennen als een de-herwaan en yverig vakman, die zich voortdurend oprechtte van zijn zedelijk gedrag ten volle aan bevelingswaardig heeft betoond.

A. welk doende.

IJlst D. Fr. 1980.

nog vaag herinneren. Hij was een bekwaam scheepsbouwer. Jammer dat hij stokdoof was, zodat hij een teruggetrokken man was. Maar ik zie hem nog bezig met het branden van de boegen. Dat ging zo, de plank werd met het uiteinde onder een ijzeren beugel aan de muur gestoken. Dan werd er met riet gestookt aan de onderkant en de bovenkant werd goed nat gehouden, met op het uiteinde gewicht en zo kwam er 'bocht' in de plank. Dit was ook alles gezichtswerk om de juiste hoeveelheid 'bocht' te krijgen.

Dit vak deed Feike ook, en ik heb daarbij veel geleerd. In plaats van het gewicht op het uiteinde drukte ik de plank ook wel meer of minder naar beneden.

Of Feike nu wat 'rûger' (minder precies) was dan z'n vader weet ik niet, maar wel dat hij het niet zo nauw nam met de maten.

Zo kan ik mij nog goed herinneren, hoe Feike de plaats bepaalde van het voetstuk van de mast. Die plaats was meestal op $\frac{1}{3}$ van de lengte van de boot vanaf de steven.

Hij deed dat niet met schietlood, maar hij nam een lat en zette daarop de $\frac{1}{3}$ lengte. Hij hield die lat dan boven de boot, spuugde daarop wat tabakssap en liet de lat langzaam kantelen. Waar het pruimsap viel moest de mast komen!

Feike Lantinga was overigens een eerste klas vakman. Van bouwtekeningen heb ik nooit iets gezien, want hij had een model vast in het hoofd. Alles ging op het gezicht. Wel waren er enkele mallen van stevens en inhouten. De werf had destijds een zeer goede naam, zelfs in Noord-Holland.

In mijn tijd zijn er 2 boeiers gebouwd waarvan ik de namen en opdrachtgevers vergeten ben'.

Toen Van der Horst de werf verliet ontving hij het volgende getuigschrift:

Van der Horst kreeg een baan op de Marinewerven te Den Helder. Met de bij Lantinga opgedane vakkennis heeft hij daar jarenlang onder andere houten sloepen gebouwd voor de Nederlandse Marine.

De Lantinga's hadden ook een aantal pramen voor de verhuur. De boeren uit IJlst en omgeving maakten van deze pramen gebruik om hooi, mest, vee en dergelijke te vervoeren. Wat de toeleveringsbedrijven aangaat kan nog het volgende worden vermeld.

Hout werd betrokken van de plaatselijke houthandelaren Opedijk en De Vries, maar eikehout ook wel van de fa. Berkemeijer uit Drachten, koper-ijzerbeslag van Johannes en Taeke Visser die vroeger een smederij in IJlst hadden, masten van firma Lolke van der Werf, Koopmansgracht Sneek, zeilen en touwwerk van zeilmaker Gaastra uit Sneek, verf en lak van Tjallema Sneek.

De roerleeuwen werden vaak gesneden door een zekere H. Cnossen, in de volksmond Hâns Bokking genaamd. Deze woonde eerst in het bekende huis 'de Messingklopper' te

IJlst, maar had later zijn onderkomen in een woonschip (een snik) met als vaste ligplaats 'de Kamp', dat is de vroegere IJlster vuilstortplaats. Hij verdiende de kost o.a. met het scherpen van zagen en houtsnijden.

In 1959 verhuisden Feike Lantinga en zijn vrouw naar Drachten en overleed aldaar. Dat betekende het definitieve einde van drie generaties scheepsbouwers Lantinga die bijna 110 jaar in IJlst schepen bouwden.

Bijlage II bevat een uittreksel van de schepenlijst 1979-80 van de Stichting Stamboek Ronde- en Platbodemjachten.

Van de hier genoemde schepen zijn enkele mogelijk, maar de meeste met zekerheid, door een Lantinga gebouwd.

Deze lijst is niet volledig omdat niet alle bezitters van een Lantinga-schip lid zijn van bovengenoemde Stichting. Hopelijk blijven de schepen van de Lantinga's nog lang in de vaart tot 'Nut en Nocht' van eigenaren en toeschouwers.

IJlst, maart 1981

Fr. Boschma

BIJLAGE I

Verkorte inhoud van de 6 kladwerfboeken van Lolke Ottes Lantinga. Waar mogelijk zijn bouwjaar, soort schip, lengte, koper en prijs aangegeven.

Werfboek nr. 1

1904				
7 Jan.	visschersboot	16 voet	Tjerk Visser, Sneek	f 80,—
23 Jan.	visschersbootje	14 voet	Hilbrand Oppenhuis, Oppenhuizen	f 64,—
—	visschersboot	16 voet	J. Soolsma, Harlingen	f 77,50
—	visschersboot	15 voet	Simon Postma, Zoutkamp	f 68,—
—	visschersboot	15 voet	E.M. de Vries, Warns	
—	groot zeilboot	4.80 mtr	te koop gemaakt	
—	bootje	14 voet	Willem Jager, Workum, toe op zijn oud bootje	f 42,—
—	bootje	13½ voet	P. v.d. Horst, IJlst	
—	boot (2x)	14½ voet	te koop gemaakt	
—	sloep (2x)	14½ voet	te koop gemaakt	
15 Dec.	visschersboot	15 voet	K.H. Vos, Foxhol	f 64,—
—	boot		Nauta, IJlst	
1905				
—	visschersboot	15 voet	K.J. Hammingh, Garnwerd (Gr.)	f 70,—
—	klein bootje	12 voet	IJzer Helling, IJlst	f 75,—
—	zeilboot	4.55 mtr	Hille Visser, Workum	
—	boere melkboot	15 voet	W.S. v.d. Zijp, Molkwerum	f 90,—
—	wildschietbootje	4.30 mtr	Rijksveldwachter A. Bangma, Grouw	f 70,—
—	een vrij gelijk bootje		Halbertsma, Grouw	f 64,—
—	visschersboot	16 voet	G.J. de Vries, Zoutkamp	f 80,—
—	visschersboot	15 voet	T. Zwerver, Visvliet	f 65,—
—	vischaak	29 voet	Tjerk v.d. Veen, Oosthem	
1906				
April	Plezierboeijer	8 mtr	D. Schuitemaker, Noord-Scharwoude	
—	tjottertje	12 voet	H.C. Lefering, Buiksloot	f 90,—
—	bootje of tjottertje	14 voet	C.H. Potter, arts te Broek op Langedijk	f 150,—
—	visschersboot	15 voet	iemand van Oudebiltzijl, besteld door R.K. Feenstra, te Heeg	f 70,—
19 Junij	visschersboot	15½ voet	G.G. Postma, Eernewoude	f 78,—
—	bootje	15 voet	gemaakt te koop	
—	bootje	14½ voet	Marten Visser, IJlst	
—	bootje	14½ voet	Sijmen Baarda, Wolsumerketting	f 75,—
—	visschersboot	15½ voet	Jan v. Haassen, Kollumerzwaag	f 82,50
—	visschersboot	15½ voet	te koop gemaakt	
—	visschersboot	16 voet	Johannes Vogelzang, Laaxum	f 110,— of f 115,—
1907				
Maart	visschersboot	16 voet	F. Helder, Oostwold Gem. Leek	f 85,— à f 87,—
9 Maart	visschersboot	16 voet	Auke W. Bakker, Laaxum	f 115,—
12 Mei	bootje	14 voet	Otte Huisman, schoenmaker, Vijfhuis	f 60,—
—	roeiboot	15½ voet	Foppe Huitema, Nijezijl	f 87,—
21 Junij	boot	15 voet	W. Wijbenga, IJlst, toe op 't oude boot	f 85,—
17 Mei	visschersboot	15½ voet	F. Helder, Oostwold Gem. Leek	f 78,—
13 Junij	visschersboot	15 voet	U. Deinum, Makkum	f 75,—
17 Junij	visschersboot	15 voet	E. de Vries, Warns	f 66,— à f 67,—

—	een soort wildschietersbootje		de Rijksveldwachter van Wijckel	f 75,—
25 Mei	zeilboot	4.80 mtr	Kuiper, boer te Workum, toe op zijn boot	f 125,—
Julij	boot	16 voet	M. Zwerver, Zuidlaren	f 87,—
Julij	visschersboot	16 voet	Abr. Postma, Friescheveen/Paterswolde	f 90,—
—	schip		Luitzen Buma	
Nr. 2 Gemaakte nieuwe booten vanaf Augustus 1907				
1907				
—	visschersboot	17 voet	A.W. Bakker, Laaxum	f 115,—
—	zeilboot	16 voet	Zoethout, verwer te Abbegasterketting	f 200,—
—	boot	14 voet	Engele de Jong, Abbegasterketting	f 75,—
—	Boeijer	14 mtr	de Heeren Brandjes Dalmeijer en Rogier te Rotterdam	
Sept.	vischbootje	15 voet	dhr Kingma Boltje, Grouw	f 75,—
—	zeilboot	4.40 mtr	gemaakt naar Rotterdam	f 350,—
—	sloep		gemaakt naar Den Haag	
—	zeilboot	4.55 mtr	Dr Potter, Br. op Langendijk	
—	boot	4.40 mtr	verruilt aan Jolle Jager, Dijken Langweer toe op een oud jacht	f 60,—
—	boot	4.40 mtr	te koop gemaakt	
—	boot	4.80 mtr	te koop gemaakt	
21 Dec.	roeiboort		Westra, Terhorne	f 75,—
Dec	visschersboot	17 voet	Popke H. Visser, Laaxum	f 115,—
1908				
April	visschersboot	4.50 mtr	Tj. Wester, Eernewoude	f 75,—
16 April	visscherboot	15 voet	naar Franeker, besteld door sch. J.v. Akker, Workum	f 72,—
—	schippersbootje	3.50 mtr	naar Utrecht, besteld door directeur Wortelboer	f 90,—
—	boot	14 voet	W. Attema	f 70,—
3 Aug.	visschersboot	15½ voet	Otte Postma, Kollumeroutzijl	f 80,—
18 Aug.	boot	14 voet	Sluisw. van Wetsingersluis, Gem. Adorp (Gr.)	f 105,—
Aug.	visschersboot	16 voet	R.W. Toering, Eernewoude	
4 Sept.	visschersboot	15 voet	Gerrit Klinkenberg, Hichtum	f 90,—
9 Sept.	boerenbootje	14 voet	K. Damstra, Oosthem, toe op zijn boot	f 60,—
—	visschersboot	15 voet	Hantje R. Hiemstra, IJlst	f 72,—
Oct.	schippersbootje	12½ voet	P. Zwaga, Bolsward, toe op zijn oude boot	f 37,—
Oct.	schippersbootje	16 voet	G. Duiker, Tjalkschipper	f 150,—
najaar	boeremelkbootje (2)	14 voet	te koop gemaakt	
najaar	sloep (2x)		1 verkocht aan J. Kuiper, Noord-Scharwoude	f 110,—
najaar	zeilboot	6 mtr	te koop gemaakt	
			R.W. Visscher, Appingadam	f 550,—
1909				
Maart	visschersboot	16 voet	S. Hoogland, Sijbrandaburen	f 87,—
—	boeremelkbootje		H. Huitema, Jutrijp, toe op het oude	à f 88,—
—	boeremelkbootje		Breekveld, IJlst, toe op het oude	f 50,—
voorjaar	open jacht	6 mtr	te koop gemaakt	
April	visschersboot	16 voet	Harmen v.d. Meulen, IJlst	f 86,—
—	visschersboot	4.60 mtr	Rinze Spoelstra, Snakkeburen	f 90,—
Mei	bootje	14 voet	P. Rollema, IJlst	f 80,—
—	boerenmelkbootje	14 voet	v. Dijk, boer te Workum	
3 Junij	boereboot	15 voet	J.R. Visser, Sloten	f 120,—
—	visschersbootje	15 voet	K.T. Bonnema, Tjummarum	f 70,—

—	visschersbootje	15 voet	Tjerk v.d. Veen, Oosthem	f 70,—
11 Aug.	zeilboot (Nut en Nocht, Fr.B.)	22 voet	dhr D. v.d. Lei, Olijslager, Langweer	f 800,—
Nr. 3				
1908				
—	Boeijer	8 mtr	Mr P.C. Andrea, Sneek (de Mimi, later Vrouwe Johanna en thans Pleuntje genaamd. Fr.B.)	
1909				
Oct.	zeilboot	4.40 mtr	M. Rooseboom, Rotterdam	f 230,—
Oct.	visschersboot	16 voet	Tjerk Wester, Eernewoude	f 82,50
1910				
12 Jan.	visschersboot	16½ voet	R. Visser, Leeuwarden	f 88,—
—	tjottertje	4.30 mtr	Sollaart, Den Haag	f 210,—
—	visschersboot	15½ voet	Tjerk Hingst	
19 Febr.	visschersboot	16 voet	Siemen Hoogland, Sijbrandaburen	f 84,—
26 Mrt.	visschersboot	16 voet	M. Zwerver, Zuidlaren	f 85,—
5 April	visschersboot	17 voet	Arjen Draaisma, Bolsward	f 100,—
1 Mei	vischaak	27 voet	Harmen v.d. Meulen, IJlst	f 670,—
19 Mei	visschersboot	16 voet	Jan Lichtendahl, Harlingen	f 90,—
—	visschersboot	16 voet	Pieter Venema, Sijbrandaburen	f 90,—
—	sloep	15½ voet	J. Oppedijk, IJlst	
—	schippersboot	15½ voet	M. Klein, aardappelschipper. Besteld door directeur Wortelboer, alhier	f 120,—
Junij	visschersboot	16½ voet	R. Visser, Leeuwarden	f 88,—
—	boot	4.90 mtr	Eerst J. Visser, Ternaard toe op 't oude Later Jan Roorda, Winsum	f 70,— f 90,—
—	visschersboot	17 voet	J. Visser, Ternaard, geruild	
—	boot	14 voet	Klaas Dijkstra, IJlst	
Sept.	visschersboot		Dam, Nijezijl	f 90,—
Nr. 4				
1910				
31 Dec.	visschersboot	15 voet	Klaas Draaisma, Burgwerd	f 85,—
1911				
4 Jan.	visschersboot	15 voet	Johs. Hollander, Bolsward	f 78,—
10 Jan.	visschersboot	17 voet	Feike Buma, Oudega W	f 110,—
Mrt.	visschersboot	17 voet	Petrus Nota, Glijbakkerij Bolsward	f 100,—
—	visschersboot	17 voet	R.W. de Jong, kaaskoopman, IJlst	f 100,—
—	roei-zeilboot		O. Vermij, Leiden	f 240,—
—	vischpunter	19 voet	A. Buis, Sneek	f 107,50
—	visschersboot	16 voet	R. Zwerver, Winsum (Gr.)	f 90,—
19 Mei	schippersboot	13½ voet	v.d. Noord, schipper, Leeuwarden	f 80,—
13 Jun.	visschersboot	16 voet	Tjeerd Hingst	f 82,—
27 Jun.	boot	15 voet	Rogaar sluisw. Wetsingersluis (Gn.)	f 80,—
27 Jun.	visschersboot	17 voet	A. Vogelzang, Laaxum	f 115,—
Jul.	visschersboot	15 voet	de jongen van Harmen v.d. Meulen, IJlst	f 70,—
—	visschersboot	17 voet	J. Roorda, Winsum	f 107,50
—	zeilboot	4.60 mtr	P.W. de Lange, Rotterdam	f 250,—
Aug.	visschersboot	18½ voet	Jan de Vries, Laaxum	f 150,— of f 155,—
—	visschersboot	15 voet	Gerben v.d. Veen, Abbegasterketting	f 70,—
—	zeilboot	16 voet	V. Hendriks, Rotterdam	f 240,—

Oct.	visschersboot	15 voet	Jacob Dijkhuis, Zoutkamp	f 72,50
11 Oct.	tjotter	16 voet	P.J.A. Chrispijn, Amsterdam	f 250,—
Nov.	zeilbootje of jachtje	4.60 mtr	W.P. de Vries, Rotterdam	f 350,—
				later f 385,—
1912				
Jan.	visschersboot	15½ voet	Jan Posthumus, Dokkum	f 85,—
Febr.	visschersboot	15 voet	M.K. Fridsma, Welsrijp	f 78,—
Febr.	visschersboot	15½ voet	Th.J. de Groot, Idskenhuzen	f 85,—
17 Febr.	visschersboot	16½ voet	J. v.d. Horst, vischkooper, Sneek	f 95,—
26 Mrt.	tjotter		Weijgers, Rotterdam	f 250,—
—	zeilboot	4.65 mtr	M.P. de Vries, Rotterdam	f 385,—
Apr.	zeilboot	16 voet	L. Vellinga, Rotterdam	f 260,—
Apr.	zeilboot	5.65 mtr	H. Bothe, Amsterdam	f 500,—
Apr.	zeiljacht	6.36 mtr	Johs Klein, Rotterdam	f 800,—
—	zeilboot	16 voet	Herman de Jonge, Rotterdam	f 250,—
—	boot	4.40 mtr	J. de Jong a/d Koevorde (Langw)	f 170,—
24 Jun.	roeibootje	3.70 mtr	L. Kleiterp, Makkum	f 57,50
25 Jun.	zeilbootje	4.60 mtr	Wildschut, Gaastmeer voor Postma, winkelier, Gaastmeer, (f 10,— voor Wildschut!)	f 260,—
17 Sept.	zeilboot of jacht	5.60 mtr	D. Bergstra, Abbega	f 310,—
—	zeilboot	5.60 mtr	Bern. Bothe, Amsterdam	
—	zeilboot of jachtje	5 mtr	Goudzwaard, Rotterdam	f 555,—
—	zeilboot	4.80 mtr	D.J. Beijers, Rotterdam	f 350,—
—	jacht of tjotter	5 mtr	V. Hendriks, Rotterdam	f 540,—
—	zeilboot	5.25 mtr	J. Twigt, Rotterdam	
—	zeilboot	5.60 mtr	P. de Heus, Amsterdam	
1913				
—	visschersboot	16 voet	Bijnse T. Jagersma, Eestrum	f 75,—
—	visschersboot	15 voet	W. Rinsma, Gerkesklooster	f 77,—
—	visschersboot		Reinder Ferwerda, Bolsward	
—	visschersboot	14½ voet	Dam, Nijezijl	f 80,—
—	visschersboot	16 voet	M. Zwerver, Zuidlaren	f 90,—
—	zeilbootje	15 voet	Lintjer, Appingadam	f 156,20
—	zeilbootje	15 voet	Haven en Visscher, Appingadam	f 156,20
—	visschersboot	16 voet	R. Zwerver, Winsum Gr.	f 85,—
—	visschersboot	17 voet	J. Feenstra, Oosterlittens (mocht wel 5 gld meer kosten)	f 110,—
—	boot	14½ voet	A.G. Visser, IJlst	f 80,—
—	visschersboot	15 voet	D. Visser, Dedgum	f 84,—
—	visschersboot	15 voet	verkocht naar Leiden	f 100,—
9 Aug.	visschersboot	18 voet	Popke Visser, Laaxum	f 165,—
Nov.	zeilboot	4.65 mtr	Dragt, Amsterdam	
—	roeibootje		C. Zaal, Rotterdam	
—	roeiboot	5.25 mtr	Loos, Rotterdam	
—	zeiljachtje	5 mtr	J. de Jong, Helpman, Gr.	
—	zeilboot	4.65 mtr	R. Veldhuizen, Rotterdam	
—	zeilboot	5 mtr	Dragt, Amsterdam	f 400,—
—	visschersboot	15 voet	J.S. v.d. Goot	f 82,50
—	visschersboot	17 voet	naar Westhem	
—	zeilboot	4.65 mtr	Blank, 's-Gravenhage	f 350,—
—	visschersbootje	15 voet	naar Arum	f 78,—
—	roei-zeilbootje		C. Kloostra, Jutrijp	f 100,—
—	sloep		D. Zandstra, Jutrijp	f 37,—
—	sloep		R. de Jong, IJlst	f 27,50

—	sloepje		Pieter Visser, IJlst	
—	boere melkbootje		Foppe Klijnstra, Jutrijp	f 94,—
—	zeilboot	5.20 mtr	W.H. Brandsma, Amsterdam	f 450,—
—	visschersboot	15 voet	Johs Draaisma, Bolsward	f 75,—
—	visschersboot	15 voet	v.d. Meer, Wons	f 85,—
—	visschersboot		Auke Schilstra, Winsum	f 115,—
—	visschersboot		IJsbrand Zandstra, IJlst	f 115,—
—	visschersboot	4.70 mtr	S. Kindermans, Leeuwarden	f 100,—
—	visschersboot	15 voet	Harmen Nota, Bolsward	f 75,—
1915				
—	boot	15 voet	D. Canrinus, Oosthem	f 100,—
—	visschersboot	15 voet	Minze v.d. Veen	f 78,—
—	visschersboot	16 voet	R. Zwerver, Winsum Gr.	f 96,—
—	visschersboot	16 voet		f 90,—
—	boerebootje		J.P. de Jager, Dijken Langweer	f 95,—
—	zeilboot	4.80 mtr	C. Zaal, Rotterdam	
—	zeilboot	4.65 mtr	Muinch Keizer, Alkmaar,	
			J. de Jong, Helpman	
—	roei-zeilbootje	15 voet	Almoes, Appingadam	
—	tjotter	4.65 mtr	R. Veldhuizen, R'dam	
Julij	visschersboot	18 voet	G. de Vries, Zoutkamp	f 110,—
—	visschersboot		Anne de Haas, IJlst	f 115,—
19 Aug.	visschersboot	16 voet	K. Tijmsma, Kimswerd	f 99,—
Sept.	roei-zeilboot	15 voet	H. Steffens, Rotterdam	f 160,—
—	zeilboot	4.45 mtr	R. Dragt, Amsterdam	f 275,—
—	zeiljacht of boot	5.40 mtr	R. Dragt, Amsterdam	f 525,—
—	zeiljacht	4.50 mtr	G.R. v. Dam, Appingadam	f 175,—
—	zeiljacht	5.40 mtr	Weijgers, Rotterdam	
—	roeiboot	14½ voet	te koop gemaakt	
—	zeiljacht	5.40 mtr	J. Kruisman, A'dam, H. Wesseling	f 675,—
—	zeilboot	4.80 mtr	te koop gemaakt	
1916				
Febr.	visschersboot	16 voet	R. Zwerver, Winsum (Gr.)	f 90,—
—	visschersboot	17 voet	L. Piersma, Exmorra	f 95,—
—	visschersboot	18 voet	Willem Reinsma, Winsum	f 125,—
—	visschersboot		Siemen Hoogland, Sijbrandaburen	f 96,—
Maart	visschersboot	15 voet	Abraham v.d. Veen, Oosthem	f 85,—
—	visschersboot	14 voet	Haver en Visser, App.dam	f 82,50
—	visschersboot	15 voet	Fritsma	f 87,—
—	roei-zeilboot	4 mtr	Docter v.d. Starp, IJlst	f 140,—

Boot- en Jachtwerf F. Lantinga IJlst

Speciaal Tjotter, Boeiers en Visschersvaartuigen
Nieuwbouw en Reparatie

BIJLAGE II

Stamboek Ronde- en Platbodemjachten. Schepenlijst 1979-'80.

	Naam	Eigenaar	Type/lengte	Bouwjaar en bouwer
1.	Anna Frederika	J.M. Hesmerg, Heemstede	Tjotter	4.90 1890 Lantinga IJlst, in 1969 gerestaureerd door v.d. Meulen, Sneek
2.	Argus	Prof. Dr. P.E. Voorhoeve, Muiderberg	Boeier	5.40 1941 Lantinga IJlst, restauratie 1977 Piersma Heeg
3.	Berendina	F.W.O. Engelchor, Uithoorn	Wieringerschouw	8.18 1920 Lantinga IJlst
4.	Bestevaer	H. Pels, Velp	Fries jacht	5.45 1953 Lantinga IJlst
5.	Dieuwertje	E. Wybenga, Bilthoven	Tjotter	4.70 1924? Lantinga IJlst
6.	Jansje Maria	Mr K.J. van Douwen, Beetsterzwaag	Fries jacht	6.05 1940 Lantinga IJlst
7.	Joris	mevr. R. v.d. Sijp-Weve, Wassenaar	Fries jacht	5.16 ± 1880 IJlst? Restauratie 1972 Piersma Heeg
8.	Minke Lokke	J.F. v.d. Stoel, Heemstede	Boeier	6.00 — Lantinga IJlst
9.	Murkjen	H. de Ruig, Amsterdam	Fries jacht	4.75 1902 Lantinga IJlst
10.	Nut en Nocht	H.S. Heslinga, Den Haag	Fries jacht	6.20 1908-1909 Lantinga IJlst
11.	Pleuntje	Dr J.W. Steffelaar, Zwolle	Boeier	9.00 1907 Lantinga IJlst
12.	Roeland	Tj. Visser, Jutrijp	Fries jacht	5.30 ± 1900 Lantinga IJlst
13.	Sibbeltje Meu	H.E. Grobbee, Beltrum	Tjotter	4.50 — Lantinga IJlst
14.	Thomas	Ir J. Asselbergs Giethoorn	Boeier	6.50 1937 Lantinga IJlst
15.	Tsjeardbaes	E.W. Groeneveld, Diepenveen	Boeier	6.10 1905 IJlst. Rest. v.d. Meulen, Sneek
16.	De Vrouwe Anna Beatrijis	Dr J. v.d. Sijp, Wassenaar	Tjotter	4.90 1907 Lantinga IJlst, rest. 1970, Piersma Heeg
17.	Willemijntje	J.M. Schallies, Zandvoort	Fries jacht	5.86 1920 Lantinga IJlst
18.	De Witte Walvisch	A.A. v. Gellekom, W.Knollendam	Boeier	8.10 1908 Lantinga IJlst
19.	Wylster	Jeugdherberg 'It Beaken' Heeg	Tjotter	4.70 1926 Lantinga IJlst

NOTEN:

1) Gemeentearchief IJlst, O.A. 424.	9) Gemeentearchief IJlst.	18) Nieuw Notarieel archief nr 147.012, R.A.FrI.
2) Dr G.A. Wumkes, Stads- en Dorpskroniek dl II, '5-6-1828. Op afbraak verkocht de zeer zware toren met groote kerk (lang 34 ned.el. br. 16 el. met steenen gewelven) te IJlst.	10) R.A.FrI. en Gemeentearchief IJlst.	19) zie ook 'De Waterkampioen' no. 911, oktober 1952 en no. 920, juni 1953 en 'De Golfslag' eind 1938 blz. 56.
3) Gemeentearchief IJlst, O.A. 424.	11) DTB 441, Trouwboeken Herv. Gem. IJlst, R.A.FrI.	20) Zie over de 'IJlsterboot': F.N. van Loon, Handleiding tot den Burgerlijken scheepsbouw, Haarlem 1820 en E. van Konijnenburg, De scheepsbouw vanaf zijn oorsprong dl. I, Brussel 1913 en U.E.E. Vroom, Uit het Peperhuis, 3e serie no 8, 9, 10, oktober 1968.
4) Gemeentearchief IJlst, Origineel Aanwijzende Tafel uit 1832 van het kadaster.	12) DTB 440, Doopboeken Herv. Gem. IJlst, R.A.FrI.	21) Aantekeningen Archief Stichting Stamboek Ronde- en Platbodemjachten, F.S.M. Sneek.
5) Reg.v.naamsaanneming Gem. Weststellingwerf, W S W 1, R.A.FrI.	13) Nieuw Notarieel archief nr 147.016, R.A.FrI.	22) Zie ook: 'De Waterkampioen' december 1953, blz. 595.
6) Ned. Repertorium van familienamen, deel II, Friesland, Assen 1964.	14) Nieuw Notarieel archief nr 147.023, R.A.FrI.	
7) Nieuwsbl.v.FrI, 24 april 1935.	15) Nieuw Notarieel archief nr 147.051, R.A.FrI.	
8) R.A.FrI.	16) Mr S.J. Fokkema Andreae en dr G. Bakker, IJlst 1268-1968, blz. 24-27. Zie ook: Tegenwoordige Staat van Friesland (1788) blz. 289 en 290.	
	17) Gemeentearchief IJlst, nr 2 08.	